Entrevista a Josep Cónsola, militant comunista, pensador, escriptor, obrer metal·lúrgic i membre de la Universitat Comunista dels Països Catalans (UCPC)

https://www.llibertat.cat/2023/06/josep-consola-...el-debat-ciencia-burgesa-versus-ciencia-proletaria-55028
19/06/2023

–Et defineixes com a militant comunista, per la teva trajectòria militant...

De petit, vaig tenir de deixar l'escola i anar a treballar, degut a l'empresonament del meu pare per motius polítics, raó per la qual va romandre al penal de Burgos fins l'any 1963.

Des de la pertinença al moviment d'aprenents dins el que se'n deia sindicat vertical, fins a ser dels primers membres de comissions obreres i la incorporació al PSUC l'any 1966. Escollit enllaç sindical a les eleccions de 1975, detingut i empresonat el mateix any. El primer punt de desacord amb la política del PCE va ser la acceptació dels Pactes de la Moncloa, doncs entenia que no responia a una ètica comunista. Posteriorment incorporat professionalment a la federació del metall de Catalunya de comissions obreres entenia que la submissió d'aquest sindicat a les exigències del cop d'estat del 23-F concretades amb la signatura del nomenat ANE (acuerdo nacional de empleo) era antagònic amb una política comunista, i fruit d'aquest enfrontament vaig ser expulsat del sindicat i la Federació del metall dissolta. Al mateix temps va donar-se enfrontament dins el PSUC i com a conseqüència la creació del PCC del qual vaig formar part dels seus òrgans de direcció així com de la direcció del PCPE (Partido comunista de los pueblos de España).

Dins aquestes formacions, quan van abraçar les ordres del XXVII congrés del PCUS conegut com el de la Perestroika, va començar el meu desacord, la qual cosa va comportar que m'enviessin a un curs de reciclatge a L'Institut Superior de Ciències Socials de Moscú, on malgrat els intents de convèncer-me sobre les bondats de les dites reformes allunyades de qualsevol projecte comunista, senzillament vaig reafirmar-me en el meu compromís comunista, i com a resultat d'aquesta experiència vaig escriure un petit text el nom del qual va ser *"Anotaciones sobre la involución económica en el este europeo y la URSS"* en el qual advertia la desaparició de l'URSS abans de que aquesta es fes realitat.

Tenint coneixement del III Congrés del Partit Comunista de Cuba i les seves resolucions sobre un "Procés de rectificació d'errors i tendències negatives" van donar-me un alè d'esperança, i en funció d'això vaig iniciar els tràmits per poder emigrar a Cuba, que vaig poder fer al 1990 on vaig estar vivint i treballant del meu ofici d'electricista fins a 1995. A la tornada vaig realitzar un llarg i exhaustiu anàlisi dels canvis legislatius cubans a partir de 1992 en un llibre que el vaig nomenar *"El cambio constitucional cubano de 1992. Hipótesis de un cambio ¿Voluntad o necesidad"*.

Posteriorment vaig incorporar-me a una petita formació comunista. on hi vaig romandre fins al 2004.

–Coneixes de prop les experiències de l'URSS i de la Revolució cubana. Vist amb perspectiva, que creus que els va mancar?

D'entrada aclarir que no "conec de prop", ja que tan sols es pot conèixer una cosa de prop quan és viu i conviu durant llargs períodes en un indret, i tot i així, si hom no ha nascut i crescut dins una societat determinada, por ser una petulància afirmar que "es coneix", en tot cas cada persona pot fer-se una idea aproximada de les coses si es poden disposar d'elements que ajudin a fer-se una composició que a vegades pot assemblar-se a la realitat.

Dit això, i per simplificar, penso que el resultat de la lluita revolucionària a Rússia va estar emmarcada en unes característiques especials, entre elles la guerra europea i els estralls que va fer entre el proletariat rus. L'altra les condicions infrahumanes dels campers pobres. L'altra la gran experiència de la revolució de 1905 i la creació dels soviets. I l'existència d'una formació política revolucionària i comunista. En síntesi, una revolució fruit de la misèria i el patiment i amb la dificultat de no tenir precedents (amb l'excepció del breu període de la revolució Taiping a Xina a la meitat del segle XIX)

Dir el que els va mancar seria molt llarg, però tal vegada una reflexió curta podria ser que mai es van trencar els llaços o el cordó umbilical amb segons quins conceptes capitalistes, partint del judici que alguns d'aquests conceptes eren "neutres".

A Cuba unes diferències importants. En primer lloc l'existència d'un afany d'alliberament nacional respecte als Estats Units des de la incorporació de l'Esmena Platt a la Constitució de 1901 i la resistència a les dictadures de Gerardo Machado i Fulgencio Batista. "Vergüenza contra dinero", el lema de Eduardo Chibás, tal vegada condensa un principi ètic dominant per sobre del crematístic. I l'aliança de tres formacions polítiques que, tot i diferències importants, van propiciar la creació primer del PURS i posteriorment del PCC (M-26 de Julio, Directorio Revolucionario i Partido Socialista Popular). Però el fet més important va ser que sense el suport de l'URSS segurament Estats Units hagués envaït la illa i massacrat la població.

També dir sobre allò que els va mancar, seria llarg, però fent un intent breu d'aproximació tal vegada no seguir els consells que en la seva curta existència va proclamar Ché Guevara, i l'acceptació durant molts anys del model del PCUS quan aquest ja des de l'any 1956, en el seu XX Congrés, havia iniciat un camí de no retorn. Les conseqüències derivades de

la continua afluència de recursos de tot tipus per part de l'URSS va fer que s'abandonés un projecte autòcton de construcció nacional. La qual cosa va quedar constatada amb la desaparició de l'URSS i el nomenat "Període Especial".

– I de la influència revolucionària, la cubana per exemple per ser més propera en el temps, què n'ha quedat, als Països Catalans?

Absolutament res. Ja que una cosa són les manifestacions, els crits i les consignes plenes de bona fe, i l'altra el gran precipici existent entre el que s'anomena un país perifèric com Cuba i els Països Catalans que formen part del nucli dur dels sistema imperialista.

–En els teus articles mostres preocupació per aspectes que no havien estat abordats des del marxisme ortodox: els interessos de les farmacèutiques, les desviacions de les esquerres en qüestions com el gènere o la reproducció, la pandèmia com a eina de control social, el control dels mitjans per part de les corporacions empresarials, la geoestratègia capitalista a la guerra d'Ucraïna...

Bé, jo he intentat utilitzar el poc que he après del llegat de Marx i d'altres revolucionaris; no sabria dir-te si ha estat ortodòxia o heterodòxia, però el debat ciència burgesa versus ciència proletària va formar part dels primers anys de la revolució soviètica, debat truncat arrel de la Nova Política Econòmica (NEP) i recuperat posteriorment amb certa força després de la segona guerra mundial. Debat en el qual els comunistes francesos a l'any 1950, per mitjà de la Nouvelle Critique van fer importants contribucions. Tot va acabar-se a partir de 1956 en que aquest tema va ser tabú dins la totalitat del partits comunistes... I cada dia que passa en patim les conseqüències.

Sembla que els "marxistes ortodoxos d'acadèmia" no han fet gaire cas de l'advertiment que va fer Marx en forma de postfaci (que no és ni prefaci ni epíleg i que la seva definició acurada no la podem trobar en els diccionaris espanyols ni catalans, l'hem de buscar en el diccionari anglès Merriam-Webster que el defineix com "un text agregat a un llibre o escrit com a suplement generalment per a donar un comentari, una explicació o un advertiment que presenta informació que es considera rellevant") en la segona edició de *El Capital* l'any 1873, en el qual fa la següent reflexió: "La burgesia havia conquistat el poder polític a França i a Anglaterra. A partir d'aquest moment, la lluita de classes comença a revestir, pràctica i teòricament, formes cada vegada més acusades i més amenaçadores. Havia sonat la campana funeral de la ciència burgesa. Ja no es tractava de si tal o tal altre teorema era o no veritable, sinó de si resultava beneficiós o perjudicial, còmode o molest, de si infringia o no les ordenances de policia. Els investigadors desinteressats van ser substituïts per espadatxins a sou (Schwertkämpfer) i els estudis científics imparcials van deixar el lloc a la consciència tèrbola i a les perverses intencions de l'apologètica."

Cal dir que culturalment el capitalisme, amb totes les seves variants, ha penetrat, ha percolat, dins les formacions que s'anomenen comunistes que s'han dedicat a fer un paper de sindicalistes reivindicatius demanant més del mateix, en lloc de ser un punt de referència social, cultural, econòmic, científic i polític.

L'altra cosa són les dites esquerres, que no sóc capaç de definir-les, perquè es tracta d'un conglomerat heterogeni emmirallat en qualsevol invent enterbolidor objectiu del qual no és altre que la fragmentació i enfrontament intern del proletariat ja sigui per qüestions de sexe, de raça o d'idioma.

–Per què creus que les organitzacions emmarcades en el marxisme teòric no s'han enfrontat a aquests nou reptes? Per exemple, com és que la crítica i l'acció han estat nul·les davant el discurs oficial de la Covid19?

Penso que ja fa anys ens trobem colpejats per aquests espadatxins a sou de les grans corporacions, fent de la ciència, la seva ciència i venent-la com la única ciència pura, que al dir d'Edgando Lander "la ciència pura és la ciència de-purada de consciència".

Penso al mateix temps pel que fa al discurs oficial de la Covid, que quan el 17 de gener de 2020 la OMS va adoptar els protocols per detectar i identificar el SARS-Cov-2 establerts en el document Corman-Drosten per medi del RT-PCR, va recomanar 45 cicles d'ampliació tèrmica de les mostres, un nombre molt superior al que permet detectar de forma fiable un virus infecciós. No va ser una decisió sanitària, sinó política i econòmica ja que el Gran Reinici de l'economia mundial i la seva paralització, justificat com a necessari per la suposada pandèmia; ja estava programat i organitzat mig any abans, perquè si l'enorme massa dinerària injectada al sector financer hagués arribat a l'economia real s'hauria desencadenat una hiperinflació que de totes a totes van voler evitar. El tancament de empreses no va ser imposat per "protegir" la població d'un virus, sinó perquè l'economia real va tancar-se per aïllar-la de la gran magnitud monetària que s'estava injectant al sector financer per evitar el seu colapse.

Dos anys d'estat d'excepció mundial, amb els militars d'arreu imposant tocs de queda, els "experts" clamant per marginar a qui gosés posar en dubte el seu discurs, milions de treballadors i petites empreses arreu del món abocats al desastre, criatures manipulades i adults infantilitzats...

Qüestions aquestes que intento explicar extensament en una colla de consideracions i reflexions en forma de llibre que li he posat per títol *"En defensa del comunisme"*, en el qual faig esment a la percolació ideològica del capital dins les formacions que es reclamen comunistes. Aquest és el motiu de la nul·la acció de les formacions comunistes davant el discurs hegemònic dictat per l'Imperialisme S.A. sobre la Covid.

–Nekane Jurado, economista situada a l'esquerra abertzale, ja va predir a mitjans del 2020 que els confinaments i el control social originats per la pandèmia portarien a un estadi de mecanització sense precedents...

Nekane segurament coneix i ha analitzat els documents bàsics de l'imperialisme S.A., i ha arribat a aquestes conclusions. Conclusions que estan plenament definides en el "catecisme" del Fòrum Econòmic Mundial, que sota la signatura de Klaus Schwab porta el nom de quarta revolució industrial o industria 4.0, que no parla solament d'economia, sinó bàsicament de cultura i on trobem les bases conceptuals del que Daniel Bernabé nomena les

trampes de la diversitat o com el neoliberalisme ha fragmentat la identitat de la classe treballadora.

Tot plegat és necessari per al capital per tal de reduir a la mínima expressió qualsevol protesta col.lectiva davant la seva nova reestructuració, tal com ja es va fer fa gairebé cinquanta anys quan va culminar el procés de la tercera revolució industrial on es va imposar un cert estat d'excepció mundial de base sanitària nomenat SIDA per tal d'allunyar les persones de qualsevol intent de resposta col.lectiva als grans canvis operats en aquell moment, les grans reestructuracions industrials i les deslocalitzacions entre elles.

–La CUP, per exemple, no ha tingut un posicionament clar sobre tot això. Què en penses?

Allà cada qual, no sóc qui per dir que hauria de fer una formació política. En tot cas si dins seu hi ha alguna persona comunista, penso que hauria de portar el debat fins l'arrel.

–Per què creus que no hi ha una esquerra organitzada que denunciï els paranys que suposen els control social de les corporacions, el discurs acrític en aspectes com la sanitat, l'alimentació...

El que s'autoanomena esquerra, neo-esquerra, o altres qualificatius penso que s'acosten més a "esplais polítics" que no a organitzacions classistes, i tal vegada per això el tema organitzatiu queda fora dels seus paràmetres. Penso que bascula sobre l'activisme puntual i monotemàtic i perd tant la perspectiva de totalitat com la mirada a llarg termini.

–Coincideixes en algunes anàlisis amb autors com Xavier Díez, que des de la seva Una història crítica de les esquerres, en articles i a les xarxes denuncia els posicionament woke de l'esquerra actual. Quina sintonia has trobat amb altres pensadors/intel·lectuals catalans de l'actualitat?

No ho sé, mai m'he dedicat a estudiar la història de "les esquerres", més aviat m'he dedicat a estudiar les propostes criminals del capital i donar la meva opinió sobre els mecanismes de cooptació d'una part important del proletariat, en un intent de posar sobre avís les conseqüències de l'acceptació o submissió a la cultura de la classe antagònica.

–Perquè l'apel·latiu "woke", més modern, vindria a ser l'esquerranisme tradicional que, en el fons, defuig les contradiccions...?

Penso que aquest apel·latiu no defuig les contradiccions, sinó que forma part del sistema, és un invent del propi sistema i recolza les seves propostes actuant com un ARNm dins el teixit social inoculant un missatge "científicament dissenyat" en els laboratoris de pensament subvencionats per les grans corporacions.

–Ningú té la solució màgica per a tot, però què proposaries tu per trencar l'atzucac actual de postmodernisme, reformisme, alienació, per una banda, i de manca de consciència social i de cohesió comunitària entre la població, per una altra?

Pensar, encara que segons Víctor Gómez Pin pensar es d'allò més dur, ja que ens confronta amb el real, que moltes vegades és insuportable i li girem la cara.

–*La Universitat Comunista dels Països Catalans, més necessària que mai en aquests temps?*

No sabria dir si és més necessària que mai, en tot cas és un instrument al servei del proletariat i de la lluita de classes en un intent de recuperar la memòria comunista, acceptant els seus encerts, procurant no caure en les seves errades i amb una mirada posada en l'alba roja d'esperança.